

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 8. decembra 2011*

V zadevi C-81/10 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 10. februarja 2010,

France Télécom SA s sedežem v Parizu (Francija), ki ga zastopajo S. Hautbourg, L. Olza Moreno in L. Godfroid, odvetniki,

pritožnik,

drugi stranki v postopku sta

Evropska komisija, ki jo zastopata E. Gippini Fournier in D. Grespan, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

* Jezik postopka: francoščina.

Francoska republika, ki jo zastopata G. de Bergues in J. Gstalter, zastopnika,

tožeča stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, J. Malenovský, sodnik, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), sodnica, E. Juhász in D. Šváby, sodnika,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,
sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 31. marca 2011,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. septembra 2011,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Podjetje France Télécom SA (v nadaljevanju: France Télécom) s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti (zdaj Splošno sodišče) z dne 30. novembra 2009 v združenih zadevah Francija in France Télécom proti Komisiji (T-427/04 in T-17/05, ZOdl., str. II-4315, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to zavrnilo njuni tožbi za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2005/709/ES z dne 2. avgusta 2004 o državni pomoči Francije za France Télécom (UL 2005, L 269, str. 30, v nadaljevanju: sporna odločba).

Dejansko stanje

- ² Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi opredelilo pravni okvir in dejansko stanje spora, ki mu je bil predložen, tako:

„[...]

2. Zavezanost podjetja France Télécom plačilu obrtnega davka

Splošna ureditev obrtnega davka

- 16 Obrtni davek je lokalni davek, katerega pravila so določena z zakonom in kodificirana v splošnem davčnem zakoniku.
- 17 [...] obrtni davek vsako leto plačajo fizične ali pravne osebe, ki 1. januarja redno izvajajo samostojno dejavnost.
- 18 [...] obrtni davek [se] določi glede na davčno sposobnost zavezancev, ocenjeno na podlagi ekonomskih meril ob upoštevanju obsega dejavnosti, ki jih izvajajo na ozemlju skupnosti prejemnice.
- 19 To pomeni, da je obrtni davek davek, katerega osnova ni dohodek iz dejavnosti podjetja, temveč – v času dejanskega stanja v tem sporu – del vrednosti proizvodnih dejavnikov – kapitala in dela – ki jih davčni zavezanec uporablja v vsaki občini, v kateri se davek odmeri.
- 20 [...] za davke, odmerjene v obdobju od 1994 do 2002, [je] pri zavezancih za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb osnovo za odmero obrtnega davka sestavljala najemna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, s katerimi je zavezanec razpolagal za izvajanje svoje obrtne dejavnosti v referenčnem obdobju, in del plač, izplačanih v referenčnem obdobju.
- 21 [...] referenčno obdobje [je] predzadnje leto pred letom obdavčitve, če poslovno leto sovpada s koledarskim letom, v nasprotnem primeru pa poslovno leto, ki se je končalo v predzadnjem letu pred letom obdavčitve.

- 22 [...] obrtni davek [se] odmeri v vsaki občini, v kateri ima zavezanec v lasti prostore ali zemljišča, in sicer na podlagi najemne vrednosti tamkajšnjega premoženja in plač osebja.

[...]

Pravila, ki veljajo za podjetje France Télécom

Načelo zavezanosti za plačilo davkov v skladu s splošnim davčnim pravom

- 25 Zakon 90-568 [z dne 2. julija 1990 o organizaciji javnih poštnih in telekomunikacijskih storitev (JORF z dne 8. julija 1990, str. 8069, v nadaljevanju: zakon št. 90/568)], na podlagi katerega [je] bil[o] ustanovljen[o] podjetj[e] France Télécom [...], vsebuje posebne določbe na področju obdavčenja.
- 26 [...] podjetje France Télécom [je] ob upoštevanju [nekaterih] izjem [...] [načelno] zavezano za plačilo davkov in dajatev, [...] za plačilo katerih bi bila zavezana zasebna podjetja, ki bi izvajala enake dejavnosti.

Pavšalna dajatev

- 27 [...] Podjetje France Télécom je bilo [...] do 1. januarja 1994 zavezano samo za plačilo davkov in dajatev, ki jih je dejansko nosila država. Podjetje France Télécom zato zlasti ni bilo zavezano niti za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb niti za plačilo lokalnih davkov, med katerimi je obrtni davek. V zameno za to je moralo podjetje France Télécom za obdobje 1991–1993 plačati prispevek, ki je bil vsako leto določen s finančnim zakonom, in sicer do zneska, katerega osnova je bila pred diskontiranjem enaka preostalemu znesku dodatnega proračuna telekomunikacij za leto 1989 [...].

Posebna ureditev obdavčenja

[...]

- 30 Davek, [dolgovan iz naslova obrtnega davka,] katerega osnova se je izračunala glede na splošna pravila iz splošnega davčnega zakonika [...], se je odmeril z uporabo nacionalne tehtane povprečne stopnje, dobljene na podlagi stopenj, ki so jih v predhodnem letu izglasovale vse lokalne skupnosti [...].
- 31 Poleg tega se je za podjetje France Télécom namesto 8-odstotne uporabljala 1,9-odstotna stopnja iz naslova stroškov upravljanja, to je dodatni znesek, ki ga je država pobrala kot nadomestilo za stroške davčnih služb, ki so nastali pri določitvi seznama davčnih zavezancev in izterjavi obrtnega davka v korist lokalnih skupnosti.
- 32 Davčne prihodke je bilo treba nakazati državi oziroma del, ki je presegal prispevek, plačan za leto 1994, ki se vsako leto prilagodi glede na spreminjanje indeksa cen življenjskih potrebščin, pa nacionalnemu izravnalnemu skladu za obrtni davek (Fonds national de péréquation de la taxe professionnelle) [...]

[...]

3. Upravni postopek

- 35 Association des collectivités territoriales pour le retour de la taxe professionnelle de France Télécom et de La Poste dans le droit commun (združenje lokalnih

skupnosti za vrnitev obrtnega davka podjetij France Télécom in La Poste v splošno davčno pravo) je 13. marca 2001 pri Komisiji vložilo pritožbo, v kateri je navedlo, da posebna ureditev obdavčenja pomeni državno pomoč, ki je nezdružljiva s skupnim trgom. Pritožnik se je med drugim skliceval na izgubo prihodkov, ki so jo nekatere občine utrpeli zaradi uporabe nacionalne tehtane povprečne stopnje.

- 36 Komisija se je na podlagi te pritožbe 28. junija 2001 odločila, da bo sprožila postopek za predhodno preučitev posebne ureditve obdavčenja, in je Francoski republiki poslala zahtevo za informacije v zvezi s tem.
- 37 Francoska republika je na zahtevo za informacije odgovorila z dopisom z dne 26. septembra 2001, v katerem je navedla, da posebna ureditev obdavčenja ne pomeni državne pomoči, saj podjetju France Télécom ne daje nikakršne ugodnosti in ne povzroča nikakršne izgube sredstev za državo.
- 38 Komisija se je 30. januarja 2003 odločila, da bo začela formalni postopek preiskave iz člena 88(2) ES, in sicer zlasti v zvezi z oprostitvijo plačila obrtnega davka, ki je je bilo podjetje France Télécom deležno med letoma 1991 in 1993, in posebno ureditvijo obdavčenja (v nadaljevanju: sklep o začetku postopka). Francoska republika je bila o sklepu o začetku postopka uradno obveščena z dopisom z dne 31. januarja 2003. Komisija je na prošnjo francoskih organov 7. marca 2003 poslala popravljeno različico tega sklepa. Komisija je v sklepu o začetku postopka ocenila, da je bilo podjetje France Télécom od leta 1994 deležno ugodnosti v višini približno 1 milijarde francoskih frankov (FRF) na leto (točki 73 in 74). Sklep o začetku postopka je bil objavljen 12. marca 2003 (UL C 57, str. 5).

[...]

4. Izpodbijana odločba

53 Kolegij članov Komisije je 19. in 20. julija 2004 na 1667. sestanku odobril osnutek odločbe, s katero je bilo ugotovljeno, da je podjetje France Télécom zaradi posebne ureditve obdavčenja v obdobju 1994–2002 prejelo državno pomoč (v nadaljevanju: zadevna pomoč), in člana Komisije, pristojnega za konkurenco, pooblastil, da po ‚pravno-jezikovnem pregledu‘ v soglasju s predsednikom sprejme dokončno različico odločbe v francoščini kot verodostojnem jeziku.

54 Komisija je 2. avgusta 2004 sprejela [sporno odločbo]. Francoska republika je bila o odločbi uradno obveščena 3. avgusta 2004.

[...]

61 Komisija je v [sporni] odločbi najprej menila, da se za pavšalno dajatev [...] za obdobje med letoma 1991 in 1993 lahko šteje, da je nadomestila obrtni davek, ki bi ga bilo treba sicer plačati za to obdobje. Zato naj oprostitev plačila obrtnega davka v tem obdobju ne bi pomenila državne pomoči (točke od 22 do 33 in 53 obrazložitve [sporne odločbe]).

62 Po drugi strani je Komisija menila, da je bila s posebno ureditvijo obdavčenja, ki se je uporabljala v obdobju 1994–2002, uvedena državna pomoč v višini razlike med davkom, ki bi ga morale podjetje France Télécom plačati pod pogoji splošnega prava, in zneskom obrtnega davka, ki mu je bil dejansko odmerjen (v nadaljevanju: razlika v obdavčitvi). Ta nova pomoč, ki se je izvajala nezakonito ob kršitvi člena 88(3) ES, naj bi bila tudi nezdržljiva s skupnim trgov. Zato bi jo bilo treba vrniti (točke od 34 do 53 obrazložitve [sporne] odločbe).

- 63 Komisija je opredelitev posebne ureditve obdavčenja kot državne pomoči v smislu člena 87(1) ES takole utemeljila.
- 64 Prvič, Komisija je navedla razloge, zaradi katerih je menila, da je treba zavrniti trditev francoskih organov, da se je ugodnost, ugotovljena za obdobje 1994–2002, več kot izravnala z zneskom pavšalne dajatve, ki jo je moralo podjetje France Télécom plačevati v obdobju 1991–1993 (točke od 35 do 41 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 65 Najprej, Komisija je navedla, da sta bili z zakonom 90-568 uvedeni dve zaporedni in ločeni ureditvi obdavčenja: na eni strani sistem oprostitve, ki se je uporabljal v obdobju 1991–1993, pri čemer je davke splošnega davčnega prava, med katerimi je bil obrtni davek, zamenjala pavšalna dajatev; in na drugi strani posebna in odstopajoča ureditev, na podlagi katere je bilo odmerjenega premalo obrtnega davka in ki se je sprva uporabljala od leta 1994, odpravljena pa je bila ob odmeri davka za leto 2003 (točki 36 in 38 obrazložitve [sporne] odločbe).

[...]

- 67 Komisija je zato menila, da ne more priznati izravnave med razliko v obdavčitvi, ki je je bilo podjetje France Télécom deležno v obdobju 1994–2002, in pavšalno dajatvijo, plačano v obdobju 1991–1993, ki z obrtnim davkom ni bila posebej povezana niti na podlagi zakona 90-568 niti na podlagi podrobnih pravil za njegov izračun (točka 38 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 68 Komisija je še menila, da je zadevna pavšalna dajatev bolj kot obdavčitvi podobna nakazilu udeležbe pri dobičku lastniku kapitala. V teh okoliščinah bi se lahko Komisija le izjemoma strinjala, da se je s to dajatvijo izravnala popolna oprostitve plačila davka od dohodka iz dejavnosti, ki je je bilo podjetje France Télécom deležno v obdobju 1991–1993. Po drugi strani pa bi lahko na podlagi običajne

uporabe prava sklepali, da ta oprostitve pomeni državno pomoč, katere znesek bi bilo treba prišteti znesku razlike v obdavčitvi, ki je je bilo podjetje France Télécom deležno od leta 1994 na podlagi posebne ureditve obdavčenja (točki 38 in 39 obrazložitve [sporne] odločbe).

69 Nazadnje, Komisija je menila, da bi sklepanje, da je treba zneske, ki jih je podjetje France Télécom med letoma 1991 in 1993 nakazalo v korist države, izravnati z nižjo obdavčitvijo, ki je je bilo podjetje France Télécom deležno po letu 1994, pomenilo, da je treba presežek davka, ki je bil glede na splošno pravo podjetju France Télécom odmerjen v obdobju 1991–1993, na novo opredeliti kot davčni kredit, kar pa ne izhaja iz zakona 90-568. Ta naknadna teoretična utemeljitev naj ne bi bila niti v skladu z običajno uporabo francoskih davčnih predpisov, temveč naj bi bil njen edini namen izogniti se vračilu državne pomoči, dodeljene podjetju France Télécom (točka 40 obrazložitve [sporne] odločbe).

70 Drugič, Komisija je menila, da razlika v obdavčitvi podjetju France Télécom pri naša ugodnost, dodeljeno s sredstvi, ki bi morala biti del državnega proračuna, zato pomeni državno pomoč (točka 42 obrazložitve [sporne] odločbe).

71 Tretjič, Komisija je v točkah 43 in 44 obrazložitve [sporne] odločbe navedla, da v fazi odločbe o ugotovitvi obstoja državne pomoči ne more upoštevati trditve Francoske republike, da bi bilo treba pri določitvi neto ugodnosti, ki je je bilo deležno podjetje France Télécom, upoštevati znižanje osnov za davek od dohodkov pravnih oseb, do katerega je prišlo zaradi plačila višjih zneskov iz naslova obrtnega davka.

- 72 Četrtrič, Komisija je zavrnila trditev Francoske republike, da zadevne pomoči ni mogoče izterjati zaradi uporabe pravil o zastaranju iz člena 15 Uredbe [Sveta (ES)] št. 659/1999 [z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 88 ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339)], saj je menila, da je zadevna pomoč nova pomoč, in ne obstoječa pomoč (točka 45 obrazložitve [sporne odločbe]).
- 73 Na prvem mestu je Komisija navedla, da iztek zastaralnega roka iz člena 15 Uredbe št. 659/1999 ne pomeni, da nova pomoč postane obstoječa pomoč, ampak samo, da Komisija ne more zahtevati vračila pomoči, dodeljenih več kot deset let pred datumom zastaranja (točke od 46 do 48 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 74 Na drugem mestu Komisija navaja, da je bila z zakonom 90-568 uvedena shema pomoči in da se lahko morebitno zastaranje nanaša samo na pomoč, dodeljeno v okviru te sheme, ne pa na samo shemo. Rok naj bi torej začel teči na dan, ko je bila posamezna pomoč dejansko dodeljena podjetju France Télécom, torej vsako leto na datum, ko je obrtni davek zapadel v plačilo (točka 49 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 75 Na tretjem mestu je Komisija dodala, da je bil zastaralni rok prekinjen zaradi zahteve za informacije, ki je bila na Francosko republiko naslovljena 28. junija 2001 (točka 50 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 76 Na podlagi tega je Komisija ugotovila, da je treba zadevno pomoč vrniti v celoti, ker je bila prva ugotovljena pomoč dodeljena za leto 1994, to je manj kot deset let pred 28. junijem 2001 (točka 51 obrazložitve [sporne] odločbe).

- 77 Petič, Komisija je navedla, da francoski organi niso navedli nobene natančne utemeljitve, da bi dokazali združljivost zadevne pomoči s skupnim trgom, in da ne vidi nobene pravne podlage za to, da bi se lahko zadevna pomoč razglasila za združljivo s skupnim trgom (točka 52 obrazložitve [sporne odločbe]).
- 78 Zato je Komisija v točki 53 obrazložitve [sporne] odločbe presodila, prvič, da ureditev obrtnega davka, ki se je za podjetje France Télécom uporabljala v obdobju 1991–1993, ni pomenila državne pomoči, da pa je, drugič, razlika v obdavčitvi, ki je bilo podjetje France Télécom zaradi posebne ureditve obdavčenja deležno v obdobju 1994–2002, pomenila državno pomoč, ki je bila nezdružljiva s skupnim trgom in se je izvajala nezakonito, zato jo je treba vrniti.
- 79 Vendar naj natančnega zneska, ki bi ga bilo treba vrniti, ne bi bilo mogoče določiti, ker so francoski organi v okviru upravnega postopka predložili različne podatke. Komisija je ocenila, da znesek pomoči, ki jo je treba vrniti, brez obresti znaša med 798 milijoni EUR in 1,14 milijarde EUR (točke od 54 do 59 obrazložitve [sporne odločbe]).
- 80 Komisija se je v točki 54 obrazložitve [sporne] odločbe sklicevala na poročilo, ki ga je novembra 2001 francoskemu parlamentu predložil generalni direktorat za davke in v katerem je bilo navedeno, da bi ,takojšnja normalizacija pogojev obdavčitve [podjetja France Télécom] v zvezi z [obrnim] davkom [...] ob nespremenjenih stopnji vodila k previsoki obdavčitvi podjetja za okoli 198 milijonov EUR‘.
- 81 Komisija se je poleg tega oprla na oceno z dne 15. maja 2003, katere rezultati so v obliki preglednice navedeni v točki 54 obrazložitve [sporne] odločbe. Glede na

podatke, ki jih je poslala Francoska republika, naj bi teoretični skupni davek podjetja France Télécom za obdobje 1994–2002 v skladu s splošnim davčnim pravom znašal 8,362 milijarde EUR. Skupni davek, ki je bil podjetju za navedeno obdobje dejansko odmerjen v skladu s posebno ureditvijo obdavčenja, naj bi znašal 7,222 milijarde EUR. Razlika v obdavčitvi, od katere je imelo podjetje France Télécom korist v obdobju 1994–2002, naj bi torej znašala 1,14 milijarde EUR.

- 82 Komisija je še navedla, da so ji francoski organi z dopisom z dne 29. januarja 2004 sporočili znesek davka, ki je bil podjetju France Télécom v skladu s splošnim davčnim pravom odmerjen za leto 2003 (773 milijonov EUR), in potrdili ustreznost ocene z dne 15. maja 2003 (točka 55 obrazložitve [sporne] odločbe). Zanesljivost teh števil naj bi francoski organi izpodbijali šele na sestankih 16. in 23. junija 2003 (točki 56 in 57 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 83 Francoski organi naj bi 5. julija 2004 predložili novo oceno. Z njo naj bi bili dobljeni drugačni rezultati, ki so v obliki preglednice povzeti v točki 58 obrazložitve [sporne] odločbe. Teoretični skupni davek podjetja France Télécom za obdobje 1994–2002 naj bi po splošnem davčnem pravu znašal 8,02 milijarde EUR. Razlika v obdavčitvi, ki naj bi je bilo podjetje France Télécom deležno v obdobju 1994–2002, naj bi torej znašala 798 milijonov EUR.
- 84 Ker so francoski organi med upravnim postopkom poslali nasprotujoče si podatke, je Komisija ugotovila, da ne more določiti zneska, ki ga je treba vrniti, saj naj bi ta znašal med 798 milijonov EUR in 1,14 milijarde EUR, povečano za obresti. Komisija je menila, da morajo natančni znesek, ki ga je treba vrniti, v skladu

z obveznostjo lojalnega sodelovanja določiti francoski organi, in sicer v fazi izvajanja [sporne] odločbe (točki 59 in 60 obrazložitve [sporne] odločbe).

86 Na podlagi navedenega je v izreku [sporne] odločbe določeno:

,Člen 1

Državna pomoč, ki jo je [Francoska republika] v nasprotju s členom 88(3) [...] ES podelila France Télécom z režimom [obrnega] davka [...], ki je za to podjetje odmerjen v obdobju od 1. januarja 1994 do 31. decembra 2002 [...], je nezdržljiva s skupnim trgov.

Člen 2

1. [Francoska republika] ukrene vse potrebno, da France Télécom vrne pomoč, določeno v členu 1.

2. Vračilo se izvede nemudoma, v skladu s postopki državnega prava, če le omogočajo takojšnje in učinkovito izvajanje te odločbe.

3. Pomoči, ki jih je treba vrniti, vključujejo obresti od datuma, ko so bile na razpolago upravičencu, do datuma vračila.

[...]

Člen 3

[Francoska republika] v roku dveh mesecev, ki se štejeta od datuma objave te odločbe, obvesti Komisijo o ukrepih, ki jih namerava sprejeti in jih je že sprejela za njeno izvajanje. Za ta namen [Francoska republika] uporabi vprašalnik, ki je priložen tej odločbi.

Člen 4

Ta odločba je naslovljena na Francosko republiko.⁸⁶

86 Komisija je 25. oktobra 2006 vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti, s katero je predlagala, naj Sodišče ugotovi, da Francoska republika ni izpolnila obveznosti iz členov 2 in 3 [sporne] odločbe, člena 249, četrti odstavek, ES ter člena 10 ES, ker te odločbe ni izvršila v predpisanem roku.

87 Sodišče je s sodbo z dne 18. oktobra 2007 v zadevi Komisija proti Franciji (C-441/06, ZOdl., str. I-8887) razsodilo, da je tožba Komisije utemeljena.“

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 3 Francoska republika in podjetje France Télécom v okviru tožb za razglasitev ničnosti, ki sta ju zoper sporno odločbo vložila 13. oktobra 2004 in 10. januarja 2005 pri Splošnem sodišču, v bistvu zatrjujeta, da je Komisija napačno štela, prvič, da je bila družba France Télécom deležna nezakonite pomoči, in drugič, da bi morala biti ta pomoč vrnjena.
- 4 Z izpodbijano sodbo je Splošno sodišče zavrnilo vse tožbene razloge, ki sta jih podala Francoska republika in podjetje France Télécom.

Predlogi strank

- 5 Podjetje France Télécom Sodišču predlaga, naj:
 - izpodbijano sodbo razveljavi;
 - dokončno odloči o vsebini v skladu s členom 61 Statuta Sodišča Evropske unije in ugodi njegovim predlogom, predstavljenim na prvi stopnji;

- podredno, zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču in

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

6 Francoska republika predlaga Sodišču, naj:

- izpodbijano sodbo razveljavi;

- dokončno odloči o vsebini v skladu s členom 61 Statuta Sodišča;

- ugotodi predlogom tožečih strank iz postopka na prvi stopnji;

- podredno, zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču in

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

7 Komisija predlaga zavrnitev pritožbe in naložitev plačila stroškov podjetju France Télécom.

Pritožba

- 8 Podjetje France Télécom v utemeljitev pritožbe navaja pet pritožbenih razlogov, in sicer, prvič, napačno uporabo prava Splošnega sodišča, ker je posebno ureditev obdavčenja opredelilo kot državno pomoč, čeprav je bil obstoj ugodnosti v korist podjetja France Télécom odvisen od dejavnikov, ki niso povezani s to ureditvijo, drugič, napačno razlago pojma državne pomoči, ki jo je podalo Splošno sodišče, ker naj Komisija ne bi upoštevala splošne davčne ureditve, ki je veljala za podjetje France Télécom v letih od 1991 do 2002, tretjič, kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj, četrtič, neobrazložitev izpodbijane sodbe glede načela zastaranja, in petič, napačno uporabo prava in nezadostno obrazložitev te sodbe glede načela pravne varnosti.

Prvi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava Splošnega sodišča, ker je posebno ureditev obdavčenja opredelilo kot državno pomoč, čeprav je bil obstoj ugodnosti v korist podjetja France Télécom odvisen od dejavnikov, ki niso povezani s to ureditvijo

Trditve strank

- 9 Podjetje France Télécom zatrjuje, da je obstoj morebitne finančne ugodnosti v njegovo korist glede na položaj splošnega prava odvisen od vrste spremenljivk, kot so različna stopnja obdavčitve z obrtnim davkom v francoskih občinah, v katerih so obdavčljiva sredstva, in njihov geografski položaj. Zato naj odstopajoča ureditev, ki je veljala za podjetje France Télécom od leta 1994, sama po sebi ne bi bila ugodna, tako da bi moralo Splošno sodišče zaradi tega dejstva zavrniti opredelitev zadevne davčne ureditve kot državno pomoč.

- 10 Podjetje France Télécom meni, da je Splošno sodišče napačno razlagalo pojem državna pomoč, ker je v točki 323 izpodbijane sodbe razsodilo, da obstoj morebitne ugodnosti ni odvisen od značilnosti zadevne davčne ureditve, ampak od dejavnikov, ki niso povezani s to ureditvijo in katerih učinki se lahko ugotovijo šele *a posteriori*. Zaradi ugodnih ali neugodnih posledic teh dejavnikov ne more imeti značilnosti pomoči ukrep, ki ni imel teh značilnosti ob sprejetju.
- 11 Francoska republika navaja, da odstopajoča ureditev obdavčenja sama po sebi ne more pomeniti državne pomoči. Taka ureditev namreč ne bi nujno dajala selektivne ugodnosti zadevnim podjetjem.
- 12 Komisija meni, da pritožbeni razlog ni dopusten, ker ni bil naveden na prvi stopnji.
- 13 Poudarja tudi, da pritožbeni razlog ni utemeljen. Natančne višine davka, ki izhaja iz odstopajoče ureditve, naj ne bi bilo mogoče vnaprej določiti za vsako leto. Vendar pa naj bi ta ureditev lahko pripeljala do nižje obdavčitve v primerjavi s to, ki je posledica uporabe splošne pravne ureditve na področju obrtnega davka.
- 14 Komisija dodaja, da preučitev državne pomoči pogosto zahteva upoštevanje dogodkov, ki so se zgodili po zadevnem ukrepu, da bi se ugotovilo, ali se je ta pomoč konkretizirala, in da bi se količinsko opredelila zaradi vrnitve pridobljene ugodnosti.

Presoja Sodišča

- 15 V zvezi z nedopustnostjo prvega pritožbenega razloga, ki jo navaja Komisija, je treba opozoriti, da je bil ta pritožbeni razlog, vključen v argumentacijo glede obstoja državne pomoči, predstavljen na prvi stopnji, in sicer v okviru prvega in drugega tožbenega razloga, navedenih pred Splošnim sodiščem.
- 16 Glede utemeljenosti tega pritožbenega razloga je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da je pojem državne pomoči splošnejši od pojma subvencije. Ne zajema le aktivnih ravnanj, ampak tudi ukrepe, ki v različnih oblikah zmanjšujejo obremenitve, ki jih po navadi nosijo podjetja, in torej imajo, ne da bi bile subvencije v ozkem pomenu besede, enako naravo in enake učinke (glej sodbo z dne 8. septembra 2011 v združenih zadevah *Paint Graphos* in drugi, od C-78/08 do C-80/08, ZOdl., str. I-7611, točka 45 in navedena sodna praksa).
- 17 Spomniti je treba tudi, da je pojem ugodnosti, značilen za opredelitev ukrepa kot državno pomoč, objektivni, ne glede na namene avtorjev zadevnega ukrepa. Tako vrsta ciljev državnih ukrepov in razlogi zanje nikakor ne vplivajo na njihovo opredelitev kot državne pomoči. Iz ustaljene sodne prakse je namreč razvidno, da člen 87(1) ES ne razlikuje glede na vzroke ali cilje državnih intervencij, ampak jih opredeljuje glede na njihove učinke (glej sodbo z dne 13. februarja 2003 v zadevi *Španija proti Komisiji*, C-409/00, Recueil, str. I-1487, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 18 Glede obravnavanega primera je treba ugotoviti, da je davčna ureditev, ki je veljala za podjetje *France Télécom* v drugem upoštevanem obdobju, torej od leta 1994 do leta 2002, pomenila izjemo glede na splošno pravno ureditev. Ta družba je bila zlasti deležna posebnega davčnega obravnavanja na nacionalni ravni, za katero je bilo značilno, da je bil obrtni davek izračunan na podlagi povprečne tehtane stopnje glede na različne stopnje, ki so veljale v različnih lokalnih skupnostih, medtem ko so stopnje,

ki so veljale za druga podjetja, te skupnosti letno izglasovale. Poleg tega je za podjetje France Télécom veljala enotna stopnja obrtnega davka v kraju njegovega glavnega sedeža, medtem ko so za druga podjetja veljale različne stopnje, ki so jih izglasovale lokalne skupnosti na območju, na katerem so imela poslovalnice. Poleg tega se je za podjetje France Télécom namesto 8-odstotne stopnje iz naslova stroškov upravljanja, ki je veljala za druga podjetja, uporabljala 1,9-odstotna stopnja.

19 Glede argumentacije, navajane v okviru te pritožbe, v skladu s katero bi morale Splošno sodišče pri preučitvi zadevne davčne ureditve upoštevati več spremenljivk in zunanjih dejavnikov, je treba poudariti, da čeprav Komisija ob upoštevanju značilnosti te ureditve ni mogla vnaprej in za vsako davčno leto ugotoviti s tem povezane natančne višine davka, pa ni sporno, da bi ta ureditev lahko pripeljala in – kot je razvidno iz točke 59 obrazložitve sporne odločbe in točke 225 izpodbijane sodbe – dejansko je pripeljala do nižje obdavčitve podjetja France Télécom iz naslova obrtnega davka glede na obdavčitev, ki je posledica uporabe splošne ureditve tega davka.

20 Poleg tega je treba poudariti, da je bilo neodvisno od stopnje obdavčitve, ki so jo lokalne skupnosti določile za obrtni davek, podjetje France Télécom v vseh okoliščinah upravičeno do znižane stopnje iz naslova stroškov upravljanja.

21 V teh okoliščinah je Splošno sodišče v točki 323 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da je ugotovitev o obstoju pomoči odvisna od več „dejavnikov, ki niso povezani s“ posebno ureditvijo obdavčenja, kot je letni obrtni davek in višina davčnih stopenj, ki jih vsako leto izglasujejo lokalne skupnosti na območju, na katerem ima podjetje France Télécom poslovalnice.

- 22 V nasprotju s tem, kar zatrjujeta podjetje France Télécom in Francoska republika, taki dejavniki nikakor ne preprečujejo, da bi se lahko posebna ureditev obdavčenja že ob sprejetju lahko opredelila kot državna pomoč v smislu člena 87(1) ES. Razlikovati je namreč treba med sprejetjem sheme pomoči, v obravnavanem primeru posebne ureditve obdavčenja, na eni strani in dodelitvijo letnih pomoči podjetju France Télécom na podlagi te ureditve, katerih natančen znesek je bil odvisen od nekaterih zunanjih dejavnikov, na drugi.
- 23 Kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 59 sklepnih predlogov gre v obravnavanem primeru za mešani koncept, v okviru katerega je ugodnost po eni strani posledica nespremenljivke v okviru posebne davčne ureditve, ki se je uporabljala za podjetje France Télécom, v primerjavi s splošno pravno ureditvijo, in po drugi strani spremenljivke, odvisne od dejanskih okoliščin, in sicer lokacije prostorov ali zemljišč v različnih lokalnih skupnostih, ter davčne stopnje, ki se je uporabljala v teh lokalnih skupnostih.
- 24 Ta posebna ureditev obdavčenja je lahko zaradi značilnosti, opisanih v točki 18 te sodbe, pripeljala do obdavčenja podjetja France Télécom, ki je nižje od tistega, ki bi veljalo zanj, če bi bilo zavezano za plačilo obrtnega davka po splošni pravni ureditvi.
- 25 Dejstvo, da je bilo to podjetje od leta 1994 dejansko nižje obdavčeno iz naslova obrtnega davka, je neposredno povezano z značilnostmi odstopajoče ureditve obdavčenja, ki je veljala zanj, čeprav je bil natančen znesek letnih pomoči, ki jih je prejelo na podlagi te ureditve, odvisen od nekaterih dejavnikov, ki niso povezani s to ureditvijo.
- 26 Iz strukture izpodbijane sodbe je poleg tega razvidno, da se njena točka 323, ki se nanaša na dejavnike, ki niso povezani s posebno ureditvijo obdavčenja, nanaša le na letne pomoči, dodeljene podjetju France Télécom na podlagi posebne ureditve obdavčenja. Ta točka namreč spada pod preučitev tožbenega razloga, ki se nanaša

na zastaranje pooblastila Komisije na področju vračila nezakonitih pomoči. Presoja Splošnega sodišča v okviru takega tožbenega razloga pa se lahko nanaša le na dejansko prejete pomoči in torej lahko zadeva le pomoči, od katerih je imelo podjetje France Télécom korist na podlagi posebne ureditve obdavčenja.

- ²⁷ Torej Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da je bila s posebno ureditvijo obdavčenja podjetju France Télécom podeljena ugodnost v smislu člena 87(1) ES, čeprav bi moral biti natančen znesek pomoči, dodeljenih na podlagi te ureditve, določen na podlagi nekaterih dejavnikov, ki niso povezani s to ureditvijo, ni napačno uporabilo prava.

- ²⁸ Zato prvi pritožbeni razlog ni utemeljen.

Drugi pritožbeni razlog: napačna razlaga pojma državne pomoči, ki jo je podalo Splošno sodišče, ker Komisija ni upoštevala splošne davčne ureditve, ki je veljala za podjetje France Télécom med letoma 1991 in 2002

- ²⁹ Drugi pritožbeni razlog, na katerega se sklicuje podjetje France Télécom v utemeljitev pritožbe, je sestavljen iz treh delov. Najprej je treba preučiti drugi del, ki se nanaša na domnevno napačno razlago sporne odločbe. Nato bosta skupaj preučena prvi in tretji del tega pritožbenega razloga, ker sta tesno povezana.

Drugi del, ki se nanaša na napačno uporabo prava, ker naj bi Splošno sodišče narobe razlagalo sporno odločbo in nadomestilo obrazložitev

– Trditve strank

³⁰ Podjetje France Télécom zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno razlagalo sporno odločbo, ker je presodilo, da je Komisija štela, da zadevna pomoč niso bile posebne davčne določbe, ki so veljale za to podjetje, ampak razlika v obdavčitvi, ugotovljena vsako leto med njej odmerjenimi zneski in obrtnim davkom, dolgovanim na podlagi splošne pravne ureditve, in je tako obrazložitev iz te odločbe nadomestilo s svojo. Podjetje France Télécom zatrjuje tudi, da je taka razlaga v nasprotju z izrekom sporne odločbe, v skladu s katerim zadevno pomoč ustvari ureditev obrtnega davka, ki je veljala za to podjetje v obdobju od 1. januarja 1994 do 31. decembra 2002. Komisija naj se tako ne bi opirala na vsakoletno razliko v obdavčitvi, ugotovljeno od leta 1994, ampak na drugačne vrste razlogov.

³¹ Komisija odgovarja, da je razlaga sporne odločbe, ki jo je v izpodbijani sodbi podalo Splošno sodišče, skladna z njenim besedilom. Pojasnjuje, da v izreku sporne odločbe ni bilo treba ponoviti, da razlika v obdavčitvi pomeni ugodnost. Pomoč, ki je je bilo deležno podjetje France Télécom in ki jo je pomenil premalo odmerjeni obrtni davek med letoma 1994 in 2002, je bila dodeljena z ureditvijo obrtnega davka, ki je v tem obdobju veljala za to družbo.

– Presoja Sodišča

- 32 Poudariti je treba, da je Splošno sodišče v točki 201 izpodbijane sodbe preučilo del sporne odločbe, v skladu s katerim je bila pomoč rezultat razlike v obdavčitvi, ki izhaja iz razlike med zneskom obrtnega davka, ki bi ga moralo podjetje France Télécom plačati, če bi bilo zavezano plačilu davka po splošnem davčnem pravu, in zneskom, ki mu je bil dejansko odmerjen na podlagi zadevne davčne ureditve. Splošno sodišče je v točkah od 219 do 225 navedene sodbe preverilo, ali je dejansko šlo za to razliko v obdavčitvi, ne da bi podjetje France Télécom izpodbijalo ugotovitve, do katerih je tako prišlo.
- 33 V zvezi z domnevno nadomestitvijo obrazložitve s strani Splošnega sodišča je dovolj ugotoviti, da to ni prekoračilo ravni zahtevanega sodnega nadzora, ko je presojo Komisije nadomestilo s svojo, ker je zadevna razlika v obdavčitvi in dejstvo, da se obrtni davek plačuje vsako leto, kot je določeno v splošnem davčnem zakoniku, sestavni del razlogovanja Komisije, razvitega v sporni odločbi.
- 34 Treba je namreč ugotoviti, da je v točki 42 obrazložitve sporne odločbe pojasnjeno, da „razlika med [obrotnim] davkom, ki je bil dejansko plačan s strani [podjetja France Télécom], in tistim, ki bi moral biti plačan po splošnem [davčnem] pravu v obdobju [od] 1. januarja 1994 do 1. januarja 2003, pomeni državno pomoč, saj za [podjetje France Télécom] predstavlja korist, ki jo je pridobil[o] s sredstvi, ki bi šli sicer v državni proračun“. V točki 49 obrazložitve sporne odločbe je navedeno, da se obrtni davek plačuje letno. Poleg tega je letno plačevanje obrtnega davka poudarjeno v točki 25 obrazložitve sklepa o začetku postopka, na katerega se sklicuje v točki 15 obrazložitve sporne odločbe.

- 35 Zato je razlaga Splošnega sodišča, da zadevno pomoč tvori razlika v obdavčitvi, ki izvira iz uporabe določb, ki uvajajo odstopajočo ureditev, skladna z izrekom sporne odločbe, ki ureditev, ki se je za podjetje France Télécom uporabljala med letoma 1994 in 2002, opredeljuje za pomoč, nezdružljivo s skupnim trgom. Na podlagi te odstopajoče ureditve namreč to podjetje ni plačalo zneska obrtnega davka, ki bi ga sicer morale plačati v skladu s splošno davčno ureditvijo.
- 36 Drugi del drugega tožbenega razloga je zato treba zavriniti.

Prvi in tretji del, ki se nanašata na to, da naj bi Splošno sodišče napačno razlagalo pojem državne pomoči, ker naj ne bi opravilo celovite presoje davčne ureditve, ki je veljala za podjetje France Télécom

– Trditve strank

- 37 Podjetje France Télécom navaja, da Splošno sodišče ni izpolnilo svoje obveznosti, da celovito presodi vse določbe, predvidene z ureditvijo, ki odstopa od splošne pravne ureditve. Za ugotovitev obstoja ugodnosti naj bi Splošno sodišče dajatve, ki so bile podjetju France Télécom naložene z odstopajočo ureditvijo, primerjalo z davčno stopnjo, ki bi se uporabila, če bi za to podjetje veljala splošna davčna ureditev. Vendar naj bi primerjavo omejilo na obdobje 1994–2002, ne da bi upoštevalo davčno obremenitev, ki jo je podjetje France Télécom nosilo v obdobju 1991–1993.

- 38 Podjetje France Télécom meni, da niti to, da se davek plačuje letno, niti razlike, ki obstajajo med zadevnima davčnima obdobjema, ne moreta upravičiti delne preučitve, ki je bila omejena na davčno ureditev od leta 1994 naprej. Splošno sodišče naj bi tako ravnalo napačno, ko ni upoštevalo čezmerne obdavčitve kot posledice pavšalne dajatve, ki jo je moralo to podjetje plačati v letih od 1991 do 1993, glede na višino davka, ki bi ga moralo plačati, če bi zanj v tistih letih veljala splošna pravna ureditev glede obrtnega davka. Kljub domnevi, da bi se letno plačevanje obrtnega davka lahko upoštevalo pri preučitvi, bi moralo Splošno sodišče priznati, da je bila ta družba pretirano obdavčena v prvih poslovnih letih, ki spadajo pod splošno odstopajočo davčno ureditev, in sicer v letih od 1991 do 1993.
- 39 Podjetje France Télécom meni tudi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da se je v točki 207 izpodbijane sodbe sklicevalo na sodbo Sodišča z dne 15. decembra 2005 v zadevi Italija proti Komisiji (C-66/02, ZOdl., str. I-10901). Splošno sodišče naj bi na podlagi te sodbe napačno sklepalo o zmanjšani obremenitvi v korist podjetja France Télécom od leta 1994 do leta 2002, ki je ne bi bilo mogoče izravnati s posebno obremenitvijo, naloženo temu podjetju v letih od 1991 do 1993.
- 40 Podobno Francoska republika zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno razlagalo pojem ugodnosti, ko je izbralo omejujoč pristop v zvezi s povezavo, ki mora obstajati med oprostitvijo in obremenitvijo, uvedeno z zadevno davčno ureditvijo. Splošno sodišče naj bi moralo v celoti preučiti odstopajočo ureditev, predvideno z zakonom 90-568, zlasti morebitne ugodnosti, podeljene podjetju France Télécom z odstopajočo ureditvijo, in čezmerne obremenitve po splošnem pravu, ki so mu bile naložene.
- 41 Komisija zatrjuje, da ni mogoče „izravnati“ pomoči s sklicevanjem na obremenitve druge vrste, ki s to pomočjo niso povezane. To naj ne bi veljalo samo za vprašanje državnih sredstev, ampak tudi za vprašanje podeljene ugodnosti. Izguba sredstev za državo naj se namreč ne bi mogla izogniti opredelitvi kot pomoč zaradi „izravnave“

z drugimi zneski, plačanimi državi na podlagi drugih obveznosti. Ker naj ne bi obstajala zadostna povezava med ureditvijo obdavčenja, veljavno od leta 1991 do leta 1993, in tisto, ki je veljala od leta 1994 naprej, naj teorija o izravnavi, s katero je podprta argumentacija podjetja France Télécom, ne bi bila utemeljena.

– Presoja Sodišča

- ⁴² Upoštevajoč argumentacijo strank je treba preučiti, ali je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je v točki 218 izpodbijane sodbe razsodilo, da je Komisija v sporni odločbi upravičeno zavrnila izravnavo med zneski pavšalne dajatve, ki jih je podjetje France Télécom plačalo v obdobju 1991–1993, in razlikami v obdavčitvi, ki so nastale na podlagi posebne ureditve obdavčenja za obdobje 1994–2002, zato da bi presodila, ali so bile temu podjetju dodeljene državne pomoči v smislu člena 87(1) ES.

- ⁴³ V zvezi s tem je Splošno sodišče, čeprav je priznalo, da Komisija pri preučitvi ukrepa, ki bi lahko pomenil državno pomoč, lahko upošteva posebne stroške, ki bremenijo ugodnost, vseeno v točki 207 izpodbijane sodbe razsodilo, da to ne pomeni, da ukrepa ni mogoče opredeliti za državno pomoč, če je njenemu prejemniku naložen poseben strošek, ki je ločen in z zadevno državno pomočjo ni povezan. Ta trditev Splošnega sodišča temelji na pravilni razlagi člena 87(1) ES (glej sodbo z dne 2. julija 1974 v zadevi Italija proti Komisiji, 173/73, Recueil, str. 709, točka 34) ne glede na dejstvo, da se je glede tega napačno sklicevalo na zgoraj navedeno sodbo Italija proti Komisiji z dne 15. decembra 2005.

- 44 Ne da bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, je v točki 208 izpodbijane sodbje navedlo, da je utemeljenost trditve Francoske republike in podjetja France Télécom, da se s presežkom davka, ki ga je to podjetje zaradi pavšalne dajatve, ki ji je bilo zavezano, plačalo v obdobju 1991–1993, izravna razlika v obdavčitvi, od katere je imelo to podjetje korist v obdobju 1994–2002, odvisna od preučitve objektivnih značilnosti pavšalne dajatve, ki je veljala od leta 1991 do leta 1993, in vprašanja, ali jo je mogoče šteti za strošek, neločljivo povezan z ugodnostjo, ki je je bilo podjetje France Télécom deležno, ker se je zanj od leta 1994 naprej uporabljala posebna ureditev obdavčenja.
- 45 Glede tega je treba ugotoviti, da so dajatev, ki je veljala za podjetje France Télécom med letoma 1991 in 1993, opredeljevali drugačni parametri od tistih, ki so veljali od leta 1994 v okviru posebne ureditve obdavčenja. Ti davčni ureditvi namreč temeljita na različnih pravnih modelih in operativnih parametrih.
- 46 Kot je namreč razvidno iz točke 17 obrazložitve sporne odločbe in točke 209 izpodbijane sodbje, ni bilo podjetje France Télécom na podlagi davčne ureditve, ki je zanj veljala od leta 1991 do leta 1993, zavezano za noben drug davek ali dajatev kot za pavšalno dajatev. Njen znesek ni bil določen v skladu s parametri, s katerimi se določi znesek obrtnega davka, temveč glede na dobiček, ki ga je ta subjekt izplačeval državi leta 1989 in 1990. Poleg tega je bila pavšalna dajatev začasna.
- 47 Nasprotno pa je bilo podjetje France Télécom v skladu s posebno ureditvijo obdavčenja, ki je veljala od leta 1994 za nedoločen čas, načeloma zavezano za plačilo vseh davkov po splošnem pravu. Vendar pa je bilo to podjetje zavezano za obrtni davek po posebnih pravilih, ki so odstopala od splošnega prava in so tako pomenila posebno ureditev obdavčenja.

- 48 V teh okoliščinah je lahko Splošno sodišče v točki 213 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da pavšalne dajatve ni mogoče šteti za strošek, neločljivo povezan z uvedbo posebne ureditve obdavčenja, temveč bolj za poseben način obdavčenja podjetja France Télécom, uveden za obdobje pred letom 1994. Vsekakor, kot poudarja Splošno sodišče v točki 215 izpodbijane sodbe, zgolj na podlagi dejstva, da sta bili tako pavšalna dajatev kakor posebna ureditev obdavčenja uvedeni z zakonom 90-568, ni mogoče dokazati, da je bila zavezanost podjetja France Télécom za plačilo pavšalne dajatve od leta 1991 do leta 1993 neločljivo povezana z uvedbo posebne ureditve obdavčenja po letu 1994.
- 49 Zato je Splošno sodišče, ne da bi napačno uporabilo pravo, v točki 218 izpodbijane sodbe sklenilo, da je Komisija upravičeno zavrnila izravnavo med zneski pavšalne dajatve, ki jih je podjetje France Télécom plačalo v obdobju 1991–1993, in razlikami v obdavčitvi, ki so nastale na podlagi posebne ureditve obdavčenja v korist te družbe za obdobje 1994–2002.
- 50 Nazadnje, tudi če se predpostavi, da je bila trditev, da je davčna ureditev, veljavna za podjetje France Télécom, sestavljena iz dveh neločljivih obdobj, od katerih je prvo povzročilo čezmerno obdavčenje in drugo prenizko obdavčenje, pravilna, ni sporno, da je zakon 90-568 od leta 1994 določal posebno ureditev obdavčenja, zasnovano za nedoločen čas. Ta zakon pa ni vseboval nobenega mehanizma, ki bi omogočal izračun izravnave med zneski, dolgovanimi na podlagi pavšalnih dajatev v obdobju 1991–1993, in zneski, dolgovanimi od leta 1994 na podlagi posebne ureditve obdavčenja. Torej ni omogočal določitve trenutka, od katerega bi bilo treba čezmerno obdavčitev na podlagi prve ureditve izravnati v okviru uporabe druge ureditve. Kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 100 sklepnih predlogov, bi morala ta čezmerna obdavčitev izčrpati svoje učinke v danem trenutku, kar bi nujno zahtevalo podelitev ugodnosti podjetju France Télécom v okviru posebne ureditve obdavčenja.

- 51 Prvega in tretjega dela drugega pritožbenega razloga torej ni mogoče sprejeti. Ta pritožbeni razlog je zato treba v celoti zavrni.

Tretji pritožbeni razlog: kršitev načela varstva legitimnih pričakovanj

- 52 Tretji pritožbeni razlog, na katerega se sklicuje podjetje France Télécom v utemeljitev pritožbe, je sestavljen iz dveh delov.

Prvi del tretjega pritožbenega razloga, ki se nanaša na napačno uporabo prava glede okoliščin, zaradi katerih naj bi se bilo mogoče sklicevati na načelo varstva legitimnih pričakovanj

– Trditve strank

- 53 Podjetje France Télécom zatrjuje, da je Splošno sodišče glede možnosti sklicevanja na načelo varstva legitimnih pričakovanj omejilo možnost upoštevanja nekaterih izjemnih okoliščin samo na primere, v katerih je bila pomoč priglašena. V obravnavanem primeru pa naj bi dejstvo, da je bil obstoj ugodnosti lahko ugotovljen samo *a posteriori*, glede na razvoj okoliščin, ki niso povezane s posebno ureditvijo obdavčenja, pomenilo tako izjemno okoliščino.

- 54 Podjetje France Télécom poudarja, da Splošno sodišče ni določilo niti pravnega akta, ki bi ga bilo treba prigrasiti, niti datuma, ko bi bila taka prigrasitev nujna. Čeprav naj bi bila namreč ugodnost enaka razliki v obdavčitvi, ugotovljeni na koncu vsakega poslovnega leta, naj ne bi bilo mogoče ugotoviti obstoja obveznosti predhodne prigrasitve zadevne davčne ureditve.
- 55 Podjetje France Télécom dodaja, da Splošno sodišče ni upoštevalo dejstva, da so nameni nacionalnega zakonodajalca del elementov, ki jih je treba preučiti, zato da bi se ugotovilo, ali je to podjetje lahko legitimno pričakovalo, da je zadevni davčni ukrep skladen s pravili, veljavnimi na področju državnih pomoči.
- 56 Komisija opozarja, da imajo podjetja, ki prejemajo pomoč, načeloma lahko legitimna pričakovanja glede zakonitosti pomoči, samo če je ta pomoč dodeljena ob spoštovanju postopka iz Pogodbe ES.
- 57 Zatrjuje, da je bila posebna davčna ureditev, ki se je uporabljala za podjetje France Télécom od leta 1994 do leta 2002, odstopajoča, izbirna, zanjo je bila odgovorna država, uporabljala pa se je za podjetje, dejavno na trgih, odprtih za konkurenco in trgovino med državami članicami. Zato bi morali nacionalni organi prigrasiti posebno ureditev obrtnega davka, ki se je uporabljala za to podjetje, pred datumom zapadlosti tega davka.

– Presoja Sodišča

- 58 Najprej je treba spomniti, da obveznost prigrasitve pomeni enega od temeljnih elementov nadzornega sistema, vzpostavljenega s Pogodbo na področju državnih pomoči. V okviru tega sistema so države članice po eni strani dolžne Komisiji prigrasiti

vsak ukrep, s katerim se podeli ali spremeni pomoč v smislu člena 87(1) ES, po drugi strani pa so dolžne, da v skladu s členom 88(3) ES takega ukrepa ne izvedejo, dokler ta institucija glede njega ne sprejme dokončne odločitve.

- ⁵⁹ Zato lahko podjetja, ki so prejela pomoč, ob upoštevanju nujnosti nadzora nad državnimi pomočmi, ki ga izvaja Komisija, načeloma legitimno pričakujejo, da je bila pomoč zakonita, samo če je bila dodeljena v skladu s postopkom iz člena 88 ES, predaren gospodarski subjekt pa mora biti po navadi sposoben ugotoviti, ali se je ravnalo v skladu z navedenim postopkom. Predvsem takrat, ko je bil ukrep pomoči izveden brez predhodne priglasitve Komisiji in je torej v skladu s členom 88(3) ES nezakonit, prejemnik pomoči ne more imeti legitimnih pričakovanj glede pravilnosti dodelitve pomoči (glej sodbo z dne 11. novembra 2004 v združenih zadevah Demesa in Territorio Histórico de Álava proti Komisiji, C-183/02 P in C-187/02 P, ZOdl., str. I-10609, točki 44 in 45 ter navedena sodna praksa).
- ⁶⁰ Poleg tega je Sodišče presodilo, da če pomoč ni priglašena Komisiji, njena nedejavnost glede tega ukrepa ni pomembna (glej zgoraj navedeno sodbo Demesa in Territorio Histórico de Álava proti Komisiji, točka 52).
- ⁶¹ V zvezi z obravnavanim sporom ni sporno, da zadevna davčna ureditev, uvedena z zakonom 90-568, ni bila priglašena Komisiji.
- ⁶² Ker podjetje France Télécom zatrjuje, da obveznost priglasitve ni obstajala, ker obstoj ugodnosti ni bil dokazan, je treba poudariti, da niti zatrjevana zapletenost zadevne davčne ureditve niti periodičnost ukrepa pomoči ne moreta države članice odvezati obveznosti priglasitve ali družbi, ki prejema pomoč, vzbuditi kakršnih koli legitimnih pričakovanj.

- ⁶³ Glede morebitne upoštevnosti izjemnih okoliščin, ki bi lahko ne glede na preudarke iz prejšnje točke dokazali legitimno pričakovanje v zvezi z zakonitostjo pomoči, je dovolj ugotoviti, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava pri presoji takih okoliščin v okviru poglobljene preučitve – ki jo je opravilo v točkah od 263 do 269 izpodbijane sodbe – vseh njemu predloženih argumentov.
- ⁶⁴ Zato je Splošno sodišče v točki 270 izpodbijane sodbe pravilno sklenilo, da Francoska republika in podjetje France Télécom nista dokazala obstoja izjemnih okoliščin, na podlagi katerih bi se lahko sklicevala na načelo varstva legitimnih pričakovanj.
- ⁶⁵ Skleniti je treba, da prvi del tretjega pritožbenega razloga ni utemeljen.

Drugi del tretjega pritožbenega razloga, ki se nanaša na napačno uporabo prava glede pravnih posledic, ki izhajajo iz druge odločbe Komisije na področju državnih pomoči

– Trditve strank

- ⁶⁶ Podjetje France Télécom meni, da je Splošno sodišče napačno razlagalo pravne posledice, ki izhajajo iz odločbe Komisije z dne 8. februarja 1995 v zvezi z La Poste (UL C 262, str. 11, v nadaljevanju: odločba v zvezi z La Poste).

- 67 Podjetje France Télécom trdi, da ta odločba pomeni pozitiven akt, ki lahko povzroči pravne učinke in nastanek legitimnega pričakovanja, da je zadevna davčna ureditev skladna s pravili na področju državnih pomoči.
- 68 Komisija poudarja, da ker so bila s posebno ureditvijo obdavčenja uvedena podrobna pravila davčne obveznosti v zvezi z obrtnim davkom, ki odstopajo od splošnega prava, je bilo mogoče podjetju France Télécom podeliti finančno ugodnost. Glede na značilnosti te ureditve bi moralo do prigrisatve priti najpozneje pred datumom zapadlosti obrtnega davka, ki je bil tej družbi odmerjen za leto 1994.
- 69 Komisija meni, da drug postopek preučitve na področju pomoči ne bi mogel podjetju France Télécom vzbuditi legitimnega pričakovanja glede posebne ureditve obdavčenja, ki je bilo to podjetje deležno.

– Presoja Sodišča

- 70 Kakor je bilo poudarjeno v točkah 59 in 60 te sodbe, se prejemnik pomoči načeloma ne more sklicevati na načelo varstva legitimnih pričakovanj, če zadevna pomoč ni bila priglašena Komisiji.
- 71 Glede argumentacije, ki temelji na odločbi v zvezi z La Poste, je treba ugotoviti, da ta odločba ne vsebuje nobene analize glede odstopajoče ureditve obrtnega davka, ki je veljala za podjetje France Télécom. V teh okoliščinah je Splošno sodišče v točki 266 izpodbijane sodbe lahko le ugotovilo, da Komisija ni oblikovala nobenega stališča

o tej posebni ureditvi obdavčenja in se zato ni opredelila glede vprašanja, ali ta pomeni pomoč.

⁷² Glede trditve, da bi si podjetje France Télécom kontekst, v katerem je bila sprejeta odločba v zvezi z La Poste, lahko razlagalo, kot da je Komisija sprejela stališče o zadevni davčni ureditvi, je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče, ne da bi napačno uporabilo pravo, to trditev zavrnilo v točkah od 265 do 269 izpodbijane sodbe.

⁷³ Zato je Splošno sodišče pravilno razsodilo, da odločba v zvezi z La Poste ne vsebuje nobenega upoštevnega elementa, ki bi podjetju France Télécom lahko vzbudil legitimno pričakovanje glede zakonitosti zadevne davčne ureditve glede pravil na področju državnih pomoči. Drugi del tretjega pritožbenega razloga torej ni utemeljen.

⁷⁴ Ob upoštevanju navedenega je treba tretji pritožbeni razlog v celoti zavrniti.

Četrty pritožbeni razlog: neobrazložitev izpodbijane sodbe glede odgovora na argumente glede načela zastaranja

Trditve strank

⁷⁵ Podjetje France Télécom opozarja, da so francoski organi v okviru upravnega postopa razložili, da zaradi morebitnega prenizkega obdavčenja v letih od 1994 do 2002 nikakor ne more nastati obveznost vračila, saj je bila zadevna davčna ureditev uvedena

pred več kot desetimi leti. Člen 15 Uredbe št. 659/1999 naj bi določal, da za pooblastilo Komisije zahtevati vračilo pomoči velja desetletni zastaralni rok.

- ⁷⁶ Podjetje France Télécom meni, da se Splošno sodišče ni izreklo o načelu zastaranja, na katero se je sklicevalo pred njim. Nasprotno, glede tega naj bi obrazložitev iz sporne odločbe nadomestilo s svojo. Poleg tega naj v izpodbijani sodbi ne bi bilo pojasnjeno, kateri zavezujoči pravni akt označuje začetek zastaralnega roka. Akt, s katerim naj bi začel teči zastaralni rok, naj bi bil zakon 90-568.
- ⁷⁷ Francoska republika meni, da je Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da zastaralni rok za zadevno pomoč ni mogel začeti teči pred letom 1994, napačno uporabilo pravo. Celo če bi se sprejelo, da odstopajoča ureditev obdavčenja pomeni državno pomoč, naj bi bil edini zavezujoči pravni akt, ki bi ga bilo mogoče identificirati za določitev začetka zastaranja zadevnega ukrepa, zakon 90-568, ki je začel veljati 2. julija 1990. Komisija naj bi se odločila začeti postopek za predhodno preučitev posebne ureditve obdavčenja podjetja France Télécom tako, da je francoskim organom 28. junija 2001 poslala zahtevo za informacije. Na ta dan pa naj bi zastaralni rok glede obveznosti vračila že zastaral.
- ⁷⁸ Komisija poudarja, da je bilo Splošno sodišče dolžno zgolj odločiti o vprašanju, ali je bila pomoč, podeljena podjetju France Télécom s posebno ureditvijo obrtnega davka, ki je veljala od leta 1994, zastarana. Zato očitka, da je Splošno sodišče s svojo obrazložitvijo nadomestilo obrazložitev iz sporne odločbe, ni mogoče sprejeti.

- 79 Komisija natančneje navaja, da pravila zastaranja na področju državnih pomoči zadevajo njihovo vračilo. Pomoč pa naj bi bilo namreč mogoče vrniti šele, ko bi se dalo določiti njen znesek. Glede zadevne davčne ureditve pa je mogoče ugotoviti šele na letni podlagi in *a posteriori*.

Presoja Sodišča

- 80 Glede načela zastaranja je treba spomniti, da v skladu s členom 15(1) Uredbe št. 659/1999 za pooblastila Komisije zahtevati vračilo pomoči velja desetletni zastaralni rok. Iz člena 15(2) te uredbe je razvidno, da zastaralni rok začne teči šele na dan, ko je nezakonita pomoč dodeljena upravičencu. Zato je odločilni element za določitev zastaralnega roka iz člena 15 dejanska dodelitev pomoči.
- 81 Iz člena 15(2) navedene uredbe je razvidno, da se v tej določbi za določitev datuma, od katerega začne teči zastaralni rok, sklicuje na dodelitev pomoči upravičencu, in ne na datum sprejetja sheme pomoči.
- 82 Glede tega je treba poudariti, da se lahko določitev datuma dodelitve pomoči razlikuje glede na naravo zadevne pomoči. V primeru večletne sheme v obliki nakazil ali občasne dodelitve ugodnosti sta torej lahko datum sprejetja pravnega akta, ki je podlaga za dodelitev pomoči, in datum, ko so upravičenci dejansko deležni ugodnosti, precej

narazen. V takem primeru bi bilo treba za izračun zastaralnega roka šteti, da je pomoč dodeljena upravičencu šele na datum, ko mu je dejansko dodeljena.

- ⁸³ Glede tega je treba spomniti, da je Komisija v točki 49 obrazložitve sporne odločbe pojasnila, da začne zastaralni rok vsako leto teči na datum, na katerega za podjetje France Télécom zapade obrtni davek.
- ⁸⁴ Kot je namreč mogoče sklepati iz točke 320 izpodbijane sodbe, začne zastaralni rok spet teči ob vsaki dejanski dodelitvi – v tem primeru letni – ugodnosti, tako da je lahko izračun zastaralnega roka odvisen od načina opredelitve ugodnosti.
- ⁸⁵ Ker je bilo treba v obravnavani zadevi obstoj same pomoči ugotoviti ob upoštevanju različnih stopenj, ki se uporabljajo v vsaki občini, v kateri ima podjetje France Télécom poslovalnice, je Splošno sodišče v točki 323 izpodbijane sodbe opravilo analizo tega, da se obrtni davek plačuje vsako leto, in posledice, ki iz tega izhajajo.
- ⁸⁶ Zato je Splošno sodišče v točki 324 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da zaradi dejstva, da se obrtni davek plačuje vsako leto, ni mogoče šteti, da je bila zadevna pomoč dodeljena pred letom 1994, saj so bili takrat sprejeti pravno zavezujoči akti, na podlagi katerih je bilo prvič mogoče ugotoviti obstoj razlike v obdavčitvi.

- 87 Poleg tega pristop Splošnega sodišča potrjuje besedilo člena 15(1) Uredbe št. 659/1999, iz katerega je razvidno, da za pooblastila Komisije zahtevati vračilo pomoči velja zastaralni rok.
- 88 Glede trditve, da Splošno sodišče ni izpolnilo obveznosti obrazložitve glede načela zastaranja, je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da Splošno sodišče ni dolžno podati natančne obrazložitve, ki bi izčrpno in enemu za drugim sledila vsem razlogovanjem strank v sporu. Obrazložitev je torej lahko implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznani z razlogi, iz katerih so bili zadevni ukrepi sprejeti, pristojnemu sodišču pa, da razpolaga z dovolj elementi za nadzor (glej sodbi z dne 21. septembra 2006 v zadevi *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* proti Komisiji, C-105/04 P, ZOdl., str. I-8725, točka 72, in z dne 8. februarja 2007 v zadevi *Groupe Danone* proti Komisiji, C-3/06 P, ZOdl., str. I-1331, točka 46).
- 89 Zato je treba navesti, da je Splošno sodišče v točkah 323 in 324 izpodbijane sodbe pojasnilo svojo presojo značilnosti ureditve obrtnega davka ter je na podlagi tega v točki 325 te sodbe ugotovilo, da se zastaralni rok iz člena 15 Uredbe št. 659/1999 ni iztekel 28. junija 2001, ko je bila na Francosko republiko naslovljena zahteva za informacije.
- 90 V teh okoliščinah je treba šteti, da je Splošno sodišče pravno zadostno odgovorilo na trditve glede načela zastaranja, na katero se je sklicevalo podjetje *France Télécom*, in ni prezrlo zahtev glede obrazložitve, ki izhajajo iz sodne prakse, navedene v točki 88 te sodbe.
- 91 Glede na navedeno četrtega pritožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

Peti pritožbeni razlog: napačna uporaba prava in nezadostna obrazložitev izpodbijane sodbe glede argumentov v zvezi s kršitvijo načela pravne varnosti

- ⁹² Peti pritožbeni razlog, ki ga podjetje France Télécom navaja v podporo pritožbi, je sestavljen iz dveh delov.

Trditve strank

– Prvi del petega pritožbenega razloga, ki se nanaša na neobstoj obrazložitve in napačno uporabo prava, ker ni mogoče ugotoviti zneska pomoči, ki ga je treba vrniti

- ⁹³ Podjetje France Télécom meni, da Splošno sodišče ni odgovorilo na trditev, da Komisija, kadar preučuje ugodnost, katere dejanskega zneska ni mogoče ugotoviti, ne more naložiti vračila te ugodnosti.

- ⁹⁴ Iz tega sklepa, da je Splošno sodišče kršilo načelo pravne varnosti, ker je morebitni znesek, ki ga je treba vrniti, še vedno hipotetičen in ker količinska opredelitev pomoči, ki jo je treba vrniti, ne more temeljiti na približnih ocenah.

– Drugi del petega pritožbenega razloga, ki se nanaša na nezadostno obrazložitev in napačno uporabo prava glede presoje metod ocenitve zneska pomoči

- ⁹⁵ Podjetje France Télécom meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točkah 297 in 305 izpodbijane sodbe presodilo, da je Komisija utemeljeno določila razpon zneska pomoči, ki ga je treba vrniti, na podlagi ocen, ki so jih predložili francoski organi, in da zato kršitve načela pravne varnosti ni mogoče ugotoviti.
- ⁹⁶ Podjetje France Télécom pojasnjuje, da francoski organi niso sporočili zadevnih ocen, da bi se določil dejanski obseg razlike v obdavčitvi v obdobju od leta 1994 do leta 2002. Ti izračuni naj bi bili predloženi, zato da bi se dokazalo, da je morebitno prenizko obdavčenje družbe v tem obdobju bilo izravnano s čezmernim obdavčenjem v prvih letih odstopajoče davčne ureditve, in sicer med letoma 1991 in 1993.
- ⁹⁷ Komisija v odgovoru na oba dela petega pritožbenega razloga navaja, da je Splošno sodišče v svoji presoji glede načela pravne varnosti samo prišlo do ustreznih sklepov na podlagi nekaterih elementov, ki se pojavljajo v sodbi Sodišča z dne 18. oktobra 2007 v zadevi Komisija proti Franciji (C-441/06, ZOdl., str. I-8887).
- ⁹⁸ Komisija torej meni, da je Splošno sodišče primerno obrazložilo sklep, da podjetje France Télécom ni imelo razlogov za trditev, da je bilo kršeno načelo pravne varnosti samo zato, ker je bilo treba zadevni znesek pomoči za vračilo natančno opredeliti.

Presoja Sodišča

- 99 Zaradi povezanosti je treba prvi in drugi del petega pritožbenega razloga obravnavati skupaj.
- 100 V zvezi s tem je treba spomniti, da načelo pravne varnosti, ki je del splošnih načel prava Unije, zahteva, da so pravna pravila jasna, natančna in da imajo predvidljive učinke, da se lahko zadevne osebe orientirajo v položajih in pravnih razmerjih, ki izhajajo iz pravnega reda Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 15. februarja 1996 v zadevi Duff in drugi, C-63/93, Recueil, str. I-569, točka 20; z dne 7. junija 2007 v zadevi Britannia Alloys & Chemicals proti Komisiji, C-76/06 P, ZOdl., str. I-4405, točka 79, in z dne 18. novembra 2008 v zadevi Förster, C-158/07, ZOdl., str. I-8507, točka 67).
- 101 Glede argumentacije, predstavljene v podporo petega pritožbenega razloga, je treba navesti, da je Splošno sodišče v točki 301 izpodbijane sodbe spomnilo, da naj bi na podlagi ocen Komisije znesek pomoči znašal med 798 milijoni in 1,14 milijardo EUR. Ker ti številki pomenita razpon, znotraj katerega je treba določiti dokončni znesek, je Splošno sodišče, sklicujoč se zlasti na točke od 31 do 40 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Franciji, presodilo, da sporna odločba vsebuje ustrezne podatke, ki brez posebnih težav omogočajo določitev tega zneska.
- 102 Poleg tega je treba spomniti, da je Sodišče v točki 29 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Franciji presodilo, da nobena določba prava Unije od Komisije ne zahteva, da pri odrejanju povračila pomoči, razglašene za nezdržljivo s skupnim trgom, določi natančen znesek pomoči, ki ga je treba vrniti. Zadostuje, da so v odločbi Komisije podatki, ki njenemu naslovníku omogočajo, da ta znesek določi sam in brez pretiranih težav (glej tudi sodbi z dne 12. oktobra 2000 v zadevi Španija proti Komisiji, C-480/98, Recueil, str. I-8717, točka 25, in z dne 12. maja 2005 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-415/03, ZOdl., str. I-3875, točka 39).

- 103 Tako je Splošno sodišče v točkah 302 in 303 izpodbijane sodbe pojasnilo, da je bil ta razpon določen na podlagi ocen, ki so jih sporočili francoski organi v upravnem postopku, in ker ta država članica ni mogla natančno izračunati ugodnosti, do katere je bilo podjetje France Télécom upravičeno na podlagi zadevne davčne ureditve, se je Komisija utemeljeno oprla na tako sporočene podatke.
- 104 V teh okoliščinah je Splošno sodišče v točki 305 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da sporna določba ne pomeni kršitve načela pravne varnosti.
- 105 Iz teh elementov izhaja, da se ne moreta niti Francoska republika niti podjetje France Télécom sklicevati na to načelo, da bi preprečila vračilo nezakonite pomoči (glej sodbo z dne 15. decembra 2005 v zadevi Unicredito Italiano, C-148/04, ZOdl., str. I-11137, točka 104).
- 106 Zato je Splošno sodišče pravilno razsodilo, da sporna odločba ni nezakonita, ker zgolj navaja razpon, ki nakazuje na znesek pomoči, ki jo je treba vrniti.
- 107 Poleg tega je iz točk od 301 do 305 izpodbijane sodbe razvidno, da v tej obrazložitvi glede presoje tožbenega razloga v zvezi s kršitvijo načela pravne varnosti, ki ga navajata podjetje France Télécom in Francoska republika, ni nezadostna.
- 108 Petega pritožbenega razloga, ki ga podjetje France Télécom navaja v podporo pritožbe, ni mogoče sprejeti in ga je zato treba v celoti zavrni.

Stroški

- ¹⁰⁹ V skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 tega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija je predlagala, naj se podjetju France Télécom naloži plačilo stroškov, in ker to s predlogi ni uspelo, se mu naloži plačilo stroškov. Francoska republika nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

- 1. Pritožba se zavrne.**
- 2. France Télécom SA nosi stroške.**
- 3. Francoska republika nosi svoje stroške.**

Podpisi